

Н. О. Гевкалюк

*ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”***КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ ДИТЯЧИХ**

N. O. Gevkaliuk

*I. Horbachevsky Ternopil State Medical University***COMPETENCE APPROACH IN THE TRAINING OF PEDIATRIC
DENTISTS**

Мета роботи – формування у студентів на практичних заняттях із дитячої стоматології комунікативних навичок і вмій, готовності до тактової психологічної корекції пацієнтів дитячого віку для успішного проведення лікувально-діагностичних стоматологічних маніпуляцій.

Основна частина. У Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського на кафедрі дитячої стоматології постійно вдосконалюються технології навчального процесу, впроваджуються сучасні педагогічні технології, зокрема тренінгова, коучинг, кейс-технології, інші інтерактивні техніки, що мотивують студентів до майбутньої практичної діяльності, дозволяють готувати спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я найефективніше використовувати теоретичні знання. Тренінгова технологія, зокрема коучинг, сприяє формуванню професійних, комунікативних умінь і навичок, навичок самопізнання, спілкування та взаємодії людей у групі, дозволяє особистості при використанні потрібних методів і прийомів досягти поставлених цілей, найвищих результатів діяльності. Відповідно до теми практичного заняття із дитячої стоматології викладач вибудовує сюжетно-рольову ситуацію, де кожному студенту відводиться певна роль: маленький пацієнт, його родичі, стоматолог-терапевт, стоматолог-хірург, ортодонт, рентгенолог, завідувач відділення, медична сестра, реєстратор тощо. Лікарю-стоматологу необхідно знайти психологічний контакт із дитиною та її батьками. Мистецтво бесіди, основане на розумінні, довірі, співчутті, та психологічний вплив лікаря-стоматолога на дитину – це ключ до встановлення співпраці з маленьким пацієнтом і запорука успішного лікування.

Висновок. Вміння встановити психологічний контакт із дитиною, вміння правильно, адекватно оцінити клінічну ситуацію, ефективно провести діагностичні та лікувальні стоматологічні маніпуляції підвищує професійний рівень підготовки майбутнього спеціаліста, удосконалює професійну майстерність студентів старших курсів, робить можливим надання кваліфікованої медичної допомоги.

Ключові слова: компетентності; навчальний процес; стоматолог дитячий; тренінгова технологія; ситуаційно-рольові ігри.

The aim of the work – to promote the formation of communicative skills and abilities of students in practical lessons in pediatric dentistry, readiness for tactful psychological correction of patients of childhood for successful medical and diagnostic dental manipulations.

The main body. In I. Horbachevsky Ternopil State Medical University at the Department of Pediatric Dentistry we're constantly improving the technology of the educational process, introducing modern pedagogical technologies, in particular, training, coaching, case technology, other interactive techniques that motivate students for future practical activities, allow preparing specialists capable of practical health care the most effective use of theoretical knowledge. Training technology, in particular coaching, promotes the formation of professional, communicative skills and abilities, skills of self-knowledge, communication and interaction of people in the group, allows the individual, using the right methods and techniques to achieve the goals, the highest performance. In accordance with the theme of the practical lesson in pediatric dentistry, the teacher builds a plot-role situation, where each student has a role: a small patient, his relatives, a dentist-therapist, a dentist-surgeon, an orthodontist, a radiologist, a head of a department, a nurse, a registrar, etc. The dentist must find psychological contact with the child and his parents. The art of conversation, based on the understanding, trust, sympathy and psychological impact of a dentist on a child, is the key to establishing collaboration with a small patient and a guarantee of successful treatment.

Conclusion. The ability to establish psychological contact with the child, the ability to correctly and adequately assess the clinical situation, effectively carry out diagnostic and therapeutic dental manipulations, increases the professional level of future specialist training, improves the professional skills of senior students, makes it possible to provide qualified medical assistance.

Key words: competence; learning process; children's dentist; training technology; situational role-play.

Вступ. Формування у вищому медичному навчальному закладі гармонійно розвиненої особи лі-

каря – громадянина України потребує комплексного підходу до організації навчального процесу. Необхідність вдосконалення та оптимізації навчального

© Н. О. Гевкалюк

процесу продиктована сучасними вимогами до підготовки висококваліфікованих, всебічно розвинутих, ерудованих медичних спеціалістів. Головною метою навчально-методичної роботи медичного університету є підготовка спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я клінічно мислити, проводити адекватні лікувальні заходи, оперативно приймати рішення [4, 5].

Сучасні педагогічні технології існують в конкурентних умовах і повинні бути ефективними за результатами та оптимальними за затратами, гарантувати досягнення певного стандарту навчання. У професійній підготовці фахівців важливе значення має компетентнісний підхід – інтегративна характеристика особистості, що відображає готовність і здатність мобілізувати набуті знання, уміння, навички, досвід, способи діяльності і професійно значимі та особистісні якості фахівця. Інструментом для формування компетентностей (умінь, навичок та якостей), ефективною формою опанування знань, розширення досвіду є тренінг [1, 3, 6].

Мета роботи – формування у студентів на практичних заняттях із дитячої стоматології комунікативних навичок і вмій, готовності до тактової психологічної корекції пацієнтів дитячого віку для успішного проведення лікувально-діагностичних стоматологічних маніпуляцій.

Основна частина. Тренінгова технологія являє собою сукупність групових методів формування професійних, комунікативних умінь і навичок, навичок самопізнання, спілкування та взаємодії людей у групі. Тренінг, різновидом якого є коучинг (від англ. Coaching – тренерство) – професійне сприяння людині у визначенні та досягненні її особистих і професійних цілей – дозволяє особистості при використанні потрібних методів і прийомів досягти поставлених цілей, найвищих результатів діяльності [2, 7, 8].

Можливості тренінгової технології такі: мотивування, стимулювання, створення ситуації успіху, забезпечення особистісного та професійного зростання, формування та розвиток необхідних якостей, застосовування інтерактивних методів та поєднання форм колективної, групової та індивідуальної роботи. Базовими методами тренінгу є інтерактивні техніки у процесі проведення тренінгу – моделювання ситуацій, групові дискусії, ігрові методи – ділові та рольові ігри. До сучасних педагогічних технологій відносять кейс-технологію, яка включає в себе ігрове проектування, метод ситуаційно-рольових ігор.

Використання інтерактивних технік, зокрема ділової гри, у професійній підготовці дитячих стоматологів дає можливість розв'язання проблемних ситуацій за допомогою ефективних питань, уважного слухання, інтуїції, навчання, стимулювання самонавчання, повного розкриття потенціалу та підвищення мотивації особистості, формування навичок поведінки у критичних ситуаціях, уміння збагачувати діяльність новими способами виконання, розвитку професійної гнучкості й мобільності, прийняття кінцевого рішення, одержання насолоди від самої діяльності, а не тільки від її результатів.

Технологія навчання у співробітництві навчає ділового спілкування, вміння розуміти та оцінювати дії інших людей, регулювати свої дії відповідно до вимог членів групи і умов роботи, дає можливість обговорювати інформацію з іншими, відстоювати свою точку зору, що сприяє трансформації знань у впевненість.

Тренінг вимагає великої попередньої підготовки викладача – роботи над планом-сценарієм, розподілом ролей, визначення питань для обговорення під час тренінгу. Завданням тренінгу є створення для всіх учасників однакових умов роботи, допомога учасникам з метою розуміння та засвоєння “комунікативної ролі”, формування психологічної готовності, допомога в розумінні наслідків власних вчинків, готовність відповідати за свої вчинки самостійно, тактовна психологічна корекція комунікативних навичок і вмій.

Відповідно до теми практичного заняття із дитячої стоматології викладач вибудовує сюжетно-рольову ситуацію, де кожному студенту відводиться певна роль: маленький пацієнт, його родичі, стоматолог-терапевт, стоматолог-хірург, ортодонт, рентгенолог, завідувач відділення, медична сестра, реєстратор тощо. Лікарю-стоматологу необхідно знайти психологічний контакт із дитиною та її батьками. Мистецтво бесіди, основане на розумінні, довірі, співчутті, та психологічний вплив лікаря-стоматолога на дитину – це ключ до встановлення співпраці з маленьким пацієнтом і запорука успішного лікування.

Для того щоб забезпечити якісне стоматологічне лікування та налагодити психологічний контакт із дитиною, спеціаліст повинен врахувати ряд факторів: вікову групу, тип емоційного розвитку, рівень тривожності та темперамент маленького пацієнта. На успіх лікування може розраховувати той дитячий стоматолог, який знає та враховує індивідуальні та особистісні особливості дитини.

Вміння контролювати поведінку дитини на стоматологічному прийомі є фундаментом дитячої стоматології. Відомо, що у дітей, особливо в ранньому дитячому віці, яскраво виражене емоційне сприйняття поведінки дорослих, яке прямим чином впливає на поведінку дитини на стоматологічному прийомі. Враховуючи те, що діти раннього віку перебувають в емоційній залежності від батьків, а їх емоційно-афектна сфера тільки формується, при роботі з дітьми дитячому стоматологу слід проводити психоемоційну корекцію батьків. Навики спілкування дитячого стоматолога з маленьким пацієнтом, вміння вести діалог із дітьми забезпечують максимально ефективно проведення лікувально-діагностичних стоматологічних маніпуляцій.

Висновки. Вміння встановити психологічний контакт із дитиною, вміння правильно, адекватно

оцінити клінічну ситуацію, ефективно провести діагностичні та лікувальні стоматологічні маніпуляції підвищує професійний рівень підготовки майбутнього спеціаліста, удосконалює професійну майстерність студентів старших курсів, робить можливим надання кваліфікованої медичної допомоги. В Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського на кафедрі дитячої стоматології постійно вдосконалюються технології навчального процесу, впроваджуються сучасні педагогічні технології, зокрема тренінгова, коучинг, кейс-технології, інші інтерактивні техніки, що мотивують студентів до майбутньої практичної діяльності, дозволяють готувати спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я найефективніше використовувати теоретичні знання.

Список літератури

1. Андреев А. А. Педагогика высшей школы (Прикладная педагогика): учебное пособие / А. А. Андреев. – М.: МЭСИ, 2000. – Кн. 1. – 141 с.
2. Технологія тренінгу / [упор. О. Главник, Г. Бевз, С. Максименко]. – К.: Главник, 2005. – 110 с.
3. Жуков Г. Н. Основы общей профессиональной педагогики: учебное пособие / Г. Н. Жуков, П. Г. Матросов, С. Л. Каплан; под общ. ред. проф. Г. П. Скамницкой. – М.: Гардарики, 2005. – 382 с.
4. Косенко К. М. Методичні аспекти формування у студента-стоматолога практичних навичок та умінь / К. М. Косенко // Вісник стоматології. – 2006. – № 3. – С. 89–90.

References

1. Andreyev, A.A. (2000). *Pedagogika vysshey shkoly (Prikladnaya pedagogika): uchebnoe posobie [Pedagogy of higher school (applied pedagogy): a manual]*. Moscow: MESI [in Russian].
2. Hlavnyk, O. (2005). *Tekhnolohiia treninhu [Training technology]*. Hlavnyk, O., Bevez, H., & Maksymenko, S. (Eds.) Kyiv: Hlavnyk [in Ukrainian].
3. Zhukov, G.N., Matrosov, P.G., & Kaplan, S.L. (2005). *Osnovy obshchey professionalnoy pedagogiki: uchebnoe posobie [Bases of General Professional Pedagogy: A textbook]*. Skamnitskaya, G.P. (Ed.). Moscow: Gardariki [in Russian].
4. Kosenko, K.M. (2006). *Metodychni aspekty formuvannya u studenta-stomatologa praktychnykh navychok ta*

5. Образцов П. И. Информационно-технологическое обеспечение учебного процесса в вузе / П. И. Образцов // Высшее образование в России. – 2001. – № 6. – С. 46–50.
6. Коммуникативный тренинг. – <http://www.efcom.ru/modules>.
7. Применение инновационных технологий как средство активизации обучения студентов в вузе. – URL: www.bahkrabot.com/work/work_63711html.
8. Фопель К. Технология ведения тренинга. Теория и практика / К. Фопель; пер. с нем. – М.: Генезис, 2003. – 272 с.

vmin [Methodological aspects of the formation of practical skills in a student-dentist]. *Visnyk stomatolohii – Herald of Dentistry*, 3, 89-90 [in Ukrainian].

5. Obraszov, P.I. (2001). *Informatsionno-tekhnologicheskoe obespeschenie ushebnogo protsesssa v vuze. Vysshee obrasovanie v Rossii*, 6, 46-50.
6. Kommunikatyvnyy trening <http://www.efcom.ru/modules>.
7. Primenenie inovatsionnykh tekhnologiy kak sredstvo aktivizatsii obushenia studentov v vuze. – Retrieved from: www.bahkrabot.com/work/work_63711html.
8. Fopel K. *Technologiya vedeniya treninga. Teoriya i praktika. Per. s nem.* Moscow: Genesis.

Отримано 03.01.18

Електронна адреса для листування: neitnataliya@gmail.com